

Projekt

Muzykalia tańcuckie

Digitalizacja zasobów bibliotecznych Muzeum-Zamku w Łańcucie
w zakresie muzyki polskiej i niemieckiej

Das Projekt

Łańcuster Musikalien

Digitalisierung von Bibliotheksbeständen des Schlossmuseums Łańcut
im Bereich der polnischen und deutschen Musik

The Łańcut Musicalia Project

Digitalisation of Polish and German music
of the Łańcut Castle Museum library collection

h o r i z o n

STOWARZYSZENIE ARTYSTYCZNE ART SOCIETY

Partnerzy / Projektpartner / Partners:

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Sfinansowano ze środków Ministra
Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Wydano z finansowym wsparciem Fundacji
Współpracy Polsko-Niemieckiej
Herausgegeben mit finanzieller Unterstützung der
Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit

Ministerium für Wissenschaft, Forschung und Kunst

MIÄSTO ŁAŃCUT

SPIS TREŚCI / INHALT / CONTENTS

strona / Seite / page

Beata Płoska – Słowo wstępne	5
O projekcie digitalizacji muzykaliów łańcuckich	7
Tadeusz Baj – Biblioteka łańcucka	8
Bernadetta Kochman – Perły na nowo odnajdywane	10
Zespół realizatorów projektu	14
Beata Płoska – Vorwort	15
Über das Projekt „Digitalisierung von łańcutter Musikalien“	17
Tadeusz Baj – Die Bibliothek von łańcut	18
Bernadetta Kochman – Perlen neu entdeckt	20
Projektteam	24
Beata Płoska – Introduction	25
About the łańcut music materials digitalisation project	27
Tadeusz Baj – The łańcut Library	28
Bernadetta Kochman – Rediscovered Pearls	29
Project team	33

Kamerata Krakowska, Matthias Hermann (fot./Foto/photo: Mirosław Mac, Kluczlanucki.pl)

Koncert promocyjny w ramach projektu, Sala Balowa Zamku w Łańcut, 10.10.2010 r.

Festkonzert im Ballsaal des Schlosses Łańcut am 10.10.2010

Promotional concert for the project, the Ballroom of the Łańcut Castle, 10th October 2010

Szanowni Państwo,

przekazujemy do rąk Państwa pierwszy zbiór nagrań, jakich dokonaliśmy w trakcie naszych prac nad digitalizacją rękopisów i druków muzycznych znajdujących się w zasobach biblioteki Muzeum-Zamku w Łańcucie. Dwupłytowy album powstał w ramach projektu naukowo-artystycznego zatytułowanego „Muzykalia łańcuckie” i stanowi część artystyczną tego przedsięwzięcia („digitalizację dźwiękową” muzykaliów), obok bardziej rozbudowanej, zasadniczej części dokumentacyjno-archiwizacyjnej.

Warto przypomnieć, że biblioteka Zamku w Łańcucie zawdzięcza swoje zbiory muzyczne głównie księżnej Izabeli Lubomirskiej, właścicielce dóbr łańcuckich z okresu rozkwitu i schyłku polskiego oświecenia. To właśnie z jej inicjatywy pierwotny zamek-forteca został przebudowany – zgodnie z duchem epoki – na rezydencję pałacową, a jego wnętrza za-

pełniły się licznymi dziełami sztuki europejskiej. Do bezcennych zbiorów Muzeum-Zamku – obrazów, rzeźb, waz antycznych, wyrobów rzemiosła artystycznego czy dawnych instrumentów muzycznych – należy także unikatowa kolekcja materiałów nutowych, będąca przedmiotem naszego zainteresowania.

Projekt digitalizacji muzykaliów ze zbiorów Muzeum-Zamku w Łańcucie został zrealizowany w 2010 r. przez Stowarzyszenie Artystyczne Horizon w Krakowie, przy współudziale merytorycznym partnerów niemieckich i wielkim zaangażowaniu ze strony samego Muzeum. Z uwagi na olbrzymią ilość materiałów skoncentrowaliśmy się niemal wyłącznie na muzyce polskiej i niemieckiej (zakładamy, że jest to dobry punkt wyjścia do rozwoju projektu w następnych latach). W pojedynczych przypadkach skierowaliśmy naszą uwagę również na twórców innych narodowości,

czierpiących z tradycji polskiej lub mających wielonarodowe korzenie. To pozorne odstępstwo od ogólnych założeń projektu ma na celu rozluźnienie sztywnych podziałów i podkreślenie ponadnarodowego wymiaru sztuki – zwłaszcza muzyki. Wskazujemy w ten sposób na paneuropejski profil łańcuckich zbiorów muzycznych, zgromadzonych w poczuciu wspólnoty kulturowej naszego kontynentu na długo przed ucieleśnieniem się idei zjednoczonej Europy.

Nadrzędnym celem przypadającej na 2010 r. digitalizacji części łańcuckich zbiorów muzycznych było utrwalenie ich zapisu nutowego w postaci cyfrowej, a tym samym stworzenie warunków do ich bezpiecznego długookresowego przechowywania. Za równie istotny aspekt digitalizacji należy uznać upowszechnienie zbiorów, polegające na udostępnieniu elektronicznego zapisu partytur i głosów partyturowych szerokim kręgom badaczy i praktyków. Dla nas – jako muzyków wykonawców – szczególnie ważna jest misja przywrócenia tym dziełom należnego im miejsca w salach koncertowych. Spodziewamy się, że dostępna na naszych płytach CD żywa prezentacja („digitalizacja” war-

stwy dźwiękowej) wybranych utworów przyczyni się do częstszego wykorzystywania łańcuckich materiałów nutowych do celów artystycznych.

W czasie nagrywania, a także wykonania koncertowego wszystkich tych niezwykle wartościowych, wydobytych z zapomnienia utworów, mieliśmy poczucie uczestniczenia w historycznej chwili. Zrealizowane przez nas nagrania są bowiem unikatowe w skali światowej, a kompozycje, które włączyliśmy do programu uroczystego koncertu w Sali Balowej Zamku (10 października 2010 r.), zabrzmiały najprawdopodobniej po raz pierwszy od wielu dziesiątków lat.

Mamy nadzieję, że w najbliższej przyszłości będziemy mogli kontynuować nasz projekt. Utrwalenie w postaci cyfrowej ogromnej liczby woluminów oraz towarzysząca temu rejestracja fonograficzna wybranych utworów – to zadanie, które będzie wymagać co najmniej kilku lat pracy, a także sporych nakładów finansowych. Warto jednak podjąć ten wysiłek. Wierzymy, że dzięki kompleksowej digitalizacji muzykaliów łańcuckich zdołamy przywrócić do życia wiele wartościowych, dotych-

czas niewykonywanych utworów, a nasze działania w tym zakresie spotkają się z przyjaznym odzewem ze strony polskich i europejskich instytucji kultury oraz sponsorów prywatnych.

Jako Stowarzyszenie, którego animatorami są artyści i miłośnicy sztuki związani ze środowiskami twórczymi kraju i zagranicy, wyrażamy głęboką satysfakcję, że podjęty przez nas projekt digitalizacji za-

sobów bibliotecznych Muzeum-Zamku w Łąncucie w zakresie muzyki polskiej i niemieckiej sprzyja zachowaniu i ochronie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim, a także rozwijaniu działalności artystycznej w kontekście wspólnoty Polski z Unią Europejską.

Beata Płoska – autor projektu
Stowarzyszenie Artystyczne Horizon

O projekcie digitalizacji muzykaliów łąncuckich

Projekt naukowo-artystyczny pod nazwą *Muzykalia łąncuckie* został opracowany i zrealizowany przez Stowarzyszenie Artystyczne Horizon (z siedzibą w Krakowie) we współpracy z Muzeum-Zamkiem w Łąncucie. W okresie od kwietnia do grudnia 2010 r. trwały szeroko zakrojone prace obejmujące digitalizację zbioru bibliotecznego Muzeum-Zamku w zakresie muzyki polskiej i niemieckiej, uzupełnione o szereg przedsięwzięć o charakterze

artystycznym. Zamierzenia projektu wpisują się w program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, mający na celu utrwalenie w postaci cyfrowej polskich zasobów bibliotecznych, a tym samym ich upowszechnienie i bezpieczne długookresowe przechowywanie.

Działania na rzecz digitalizacji i upowszechnienia łąncuckich rękopisów i druków muzycznych, pochodzących ze zbiorów Lubomirskich i Potockich, przebiegały

zarówno w sferze archiwizacyjnej, jak i fonograficzno-artystycznej. W ramach projektu nagrano dwie płyty CD z udziałem solistów polskich i niemieckich, a także zespołów instrumentalnych działających pod egidą Stowarzyszenia: Kameraty Krakowskiej pod batutą prof. Matthiasa Hermanna oraz Horizon Ensemble.

Projekt *Muzykalia łańcuckie*, sygnowany przez Stowarzyszenie Artystyczne Horizon, uzyskał w lutym 2010 r. akceptację i dofinansowanie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach priorytetowego programu *Digitalizacja materiałów bibliotecznych*, a w marcu i kwietniu 2010 r. – kolejne dotacje: ze strony Fundacji

Współpracy Polsko-Niemieckiej i Urzędu Miasta Łańcuta. W finansowaniu projektu partycypowały ponadto: Ministerstwo Nauki i Sztuki niemieckiego kraju związkowego Badenii-Wirtembergii oraz Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna (Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst) w Stuttgartarcie.

Dyrekcja Muzeum-Zamku w Łańcucie udzieliła daleko idącej pomocy w realizacji projektu poprzez szerokie udostępnienie zasobów bibliotecznych oraz wsparcie merytoryczne i organizacyjne.

Projekt został objęty honorowym patronatem Burmistrza m. Łańcuta – Stanisława Gwizdaka.

Tadeusz Baj

Biblioteka łańcucka

Biblioteka Potockich w Łańcucie należy do nielicznych rodowych, domowych bibliotek magnackich zachowanych po II wojnie światowej.

Została zbudowana w 1798 r. na zlecenie ówczesnej właścicielki Łańcuta, księż-

nej Izabeli z Czartoryskich Lubomirskiej (1736–1816), wdowy po Stanisławie Lubomirskim, marszałku wielkim koronnym (1720–1783). Piętrowy pawilon biblioteczny zaprojektował architekt królewski Christian Piotr Aigner. Był on również projek-

taniem najpiękniejszych wewnątrz pałacu Lubomirskiej: Sali Balowej, Wielkiej Jadalni, Teatryku.

Z bogatej biblioteki księżnej pozostało niewiele książek. Uległy one rozproszaniu; zachowało się m.in. 18 starodruków opatrzonych jej znakami własnościowymi oraz zbiory muzyczne.

Obecny wygląd biblioteka uzyskała na przełomie XIX i XX w.; jej wnętrze przebudowali w stylu angielskim, późnowiktoriańskim dwaj architekci – Armand Bauqué i Albert Pio. Bibliotekę wyposażono w wygodne angielskie meble pochodzące z tego samego okresu.

W szafach boazerii zgromadzono ok. 22 tys. woluminów książek. W skład zbiorów wchodzi książki z XIX i XX w. o różnej tematyce, starodruki, rękopisy nowożytny, kartografia, czasopisma i grafika. Do skarbów Biblioteki Potockich zaliczamy *Inwentarz Księstwa Koreckiego* z 1813 r., inkunabuł Karola Mannekena *Formulae epistolarum* z 1491 r., *Statuta Sigismundi Primi Poloniae Regis* z 1524 r., *Kronikę* Marcina Kromera z 1555 r., atlas Wilhelma i Jana Blaeu *Theatrum orbis terrarum sive Atlas novus* z lat 1640–1655. Unikatami w pała-

cowej bibliotece są certyfikaty szlachectwa i dyplomy Orderu Złotego Runa, przyznane właścicielom Łańcuta przez cesarza Franciszka I.

Najcenniejszym działem zbiorów bibliotecznych są muzykalia, których gromadzenie zapoczątkowała Izabela z Czartoryskich Lubomirska – osoba o wszechstronnych zainteresowaniach, uzdolniona muzycznie, kolekcjonerka dzieł sztuki. Urządzała ona w salonach łańcuckiego pałacu koncerty, na które zapraszała artystów z całej Europy. Kolekcja muzykaliów, licząca ponad 1500 woluminów, obejmuje m.in. autografy i odręczne kopie partytur operowych Giovanniego Battisty Cimarora, Giovanniego Paisiella, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Marcella Bernardiniego di Capua, Gioacchina Rossiniego.

Od roku 1998 decyzją Ministerstwa Kultury i Sztuki Rzeczypospolitej Polskiej zbiory pałacowej biblioteki Potockich w Łańcutie wpisano do narodowego zasobu bibliotecznego.

Tadeusz Baj – bibliotekoznawca;
kierownik Biblioteki Muzeum-Zamku
w Łańcutie

Perły na nowo odnajdywane

Przez blisko dwieście lat tych utworów nikt nie wykonywał. Dwieście lat nie były używane nuty. A gdy wreszcie ujrzały światło dzienne, efekt przeszedł oczekiwania. Brawa długo nie milkły w czasie niedzielnego koncertu 10 października 2010 r. w Sali Balowej Muzeum-Zamku w Łańcucie, promującego projekt Stowarzyszenia Artystycznego Horizon, zatytułowany „Muzykalia łańcuckie”.

Najpierw cisza i oczekiwanie. Wreszcie popłynęły dźwięki skrzypiec, wiolonczeli, fortepianu. Za sprawą wielkiego lustra, usytuowanego nad marmurowym kominem, muzyków i instrumentów było jeszcze więcej niż w rzeczywistości. Sala Balowa – jedno z najpiękniejszych wnętrz łańcuckiego Zamku – rozbliżyła tysiącami światła odbijających się w kryształowych żyrandolach.

Koncert rozpoczynają młodziutki łańcuckie pianistki Julia Ulman i Agnieszka Kopec. Muzyka polska. Przeszość spleta

się z teraźniejszością. Mazury, polonezy, pieśni...

Te same, których słuchała księżna marszałkowa Lubomirska. Ich zapisy nutowe zgromadziła w Łańcucie. Przywiozła je z Krakowa czy z Warszawy? Z Wiednia czy z Paryża? Niesamowita kobieta! Ależ ona miała gust! W końcu to ona sprowadziła do Łańcuta Marcello Bernardiniego di Capua i uczyniła go nadwornym kompozytorem, odpowiedzialnym za życie muzyczne rezydencji.

Mazur Lewandowskiego, polonezy Lipińskiego i Wrońskiego, przy fortepianie Mirosław Herbowski. I płyną dźwięki...

Ta muzyka ma w sobie coś magicznego. Nie ma w tym nic dziwnego, że łańcuckie zbiory muzyczne urzekły nie tylko mnie. Pamiętam z opowiadań kierownika muzealnej Biblioteki Tadeusza Bąja, że przed laty pojedyncze utwory były wykonywane w czasie majowego Festiwalu Mu-

zyki w Łańcucie, a także w ramach wakacyjnych Międzynarodowych Kursów Muzycznych im. Zenona Brzewskiego w Łańcucie. Ale były to tylko pojedyncze utwory.

Czasem wiele dobrego zaczyna się przypadkiem. Kilkanaście lat temu flecistka Ewa Bocian i harfistka Joanna Supranowicz w czasie spaceru po łańcuckim parku szukały natchnienia. Znalazły. Wkrótce potem wystąpiły w Filharmonii Rzeszowskiej, grając utwory m.in. Krumpholza z łańcuckich nut.

Utwory na harfę podobały się tak bardzo, że zostały zaprezentowane gościom hrabiego Stanisława Potockiego i jego żony hrabiny Rosy Larco de la Fuente Potockiej. Europejska i światowa arystokracja wysłuchała koncertu w czasie spotkania rodziny Potockich i ich przyjaciół w łańcuckim Zamku latem 2009 roku. Piękno muzyki zostało jeszcze spotęgowane przez wyjątkowość wnętrza pałacowego Teatru i oryginalne, wytworne toalety dam.

Gdy Anna Krawczyk w duecie z Przemysławem Winnickim prezentują pieśni Madejskiego, Lubomirskiego i Troszla, płyną dźwięki i płyną myśli...

Sala Balowa pamięta wiele dźwięków. Gdyby gryfy ze sztukaterii mogły mówić, opowiedziałyby niejedną muzyczną historię tego miejsca... Gryfy nie powiedzą nic, ale pamiętam lipcowe dni upalnego lata 2006 i konferencję naukową „Muzyka w kulturze europejskiej”. Anna Wiślińska, wówczas doktorantka Uniwersytetu Jagiellońskiego, zachwyciła przygotowanym wystąpieniem, w którym ożyły zbiory muzyczne księżnej Izabeli z Czartoryskich Lubomirskiej, zgromadzone w zamkowej Bibliotece. Od tego momentu o łańcuckich muzykaliach zaczęło się więcej i mówić, i pisać.

Kto raz odwiedzi łańcucki Zamek, chce tu powracać. Zaledwie rok później (wrzesień 2007) na konferencję „Europejska kultura muzyczna w polskich bibliotekach i archiwach” przyjechali do Łańcuta muzykolodzy i bibliotekarze muzycni z całej Polski. Jolanta Byczkowska-Sztaba (Biblioteka Narodowa, Warszawa) pokazała łańcuckie muzykalia w świetle nowych badań, a Hubert Wojno (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa) przybliżył utwory włoskiego kompozytora Domenico Cimarosy w łańcuckich zbiorach.

I znów popłynęła muzyka, gdy wieczorem w Sali Balowej kwartet smyczkowy „Prima Vista” wykonał kompozycje Ignaza Josepha Pleyela w roku jego 250. urodzin. Aż chciało się zamknąć oczy i zawirować w tańcu, mając nad głową błękit pogodnego nieba namalowanego na sklepieniu Sali Balowej, a pod stopami motywy kół na drewnianych, intarsjowanych, wiekowych posadzkach.

Izabelę Lubomirską i koncerty sprzed dwóch stuleci w Łańcucie pamiętają nie tylko kryształowe żyrandole, kominki i lustra. Pamięta marmurowa rzeźba Henryka Lubomirskiego dłuta Antonia Canovy. Tutaj wszystko przepojone jest muzyką. W Apartamencie Paradnym stoi fortepian-żyrafa, sprowadzony z Wiednia. W Salonie Bouchera harfa zdobiona laką i motywami chińskimi, przywieziona z Paryża, przypomina o muzycznej przeszłości miejsca. A w Gabinetie w Wieży zwanym Małą Biblioteką w wyobraźni zapewne można usłyszeć i Rossiniego, i Bernardiniego. Może nawet Mozarta, którego dzieła można było oglądać na wystawie muzykaliów w czasie Muzycznego Festiwalu w Łańcucie w maju 2006 r.

W drugiej części koncertu promocyjnego muzycy Kameraty Krakowskiej przybliżają nieznanne dzieła Naumanna, Arnolda, Kreutzera i Elsnera. Za pulpitem dyrygenckim stoi Matthias Hermann – założyciel zespołu, profesor stuttgarckiej Akademii Muzycznej. Solistą koncertu wiolonczelowego jest Lev Sivkov, utalentowany artysta pochodzenia rosyjskiego, zamieszkały w Stuttgarcie.

Ale też w tym miejscu nie tak dawno grano i śpiewano inne utwory ze zbiorów łańcuckich, gdy zainteresował się nimi Grzegorz Oliwa (Uniwersytet Rzeszowski). Nagrał dotąd dwie płyty z tymi dziełami (w 2007 i 2010 r.). Pierwsza najpierw czaruje dźwiękami uwertur i symfonii Bernardiniego, by potem zmienić nastrój mszami Haydna i Reuttera. Druga uwodzi koncertami: na harfę – Krumpholza, skrzypcowym Contiego i wiolonczelowym Zumsteega.

Koncert promocyjny właśnie dobiega końca. Był niebywałą podróżą w czasy księżnej marszałkowej Izabeli Lubomirskiej. Świadomość, że oto słuchamy utwo-

rów z jej epoki, we wnętrzach Zamku, który wedle swego gustu ukształtowała, w którym spędziła wiele lat swego życia – była czymś niesamowitym.

Oklaski, podziękowania, kwiaty...

I zapowiedź, że to początek, a nie koniec. Początek szeroko zakrojonych działań, mających za cel przywrócenie publiczności prawdziwych pereł z historii muzyki. Jak dobrze, że Beata Płoska, prezes krakowskiego Stowarzyszenia Artystycznego Horizon, przed kilkoma miesiącami trafiła do Łańcuta.

Na zewnątrz noc. Wychodzę w mrok. Obejmuje mnie przejmujący chłód późnego wieczoru. Przechodzę przez zamkowy most. Jeszcze odwracam się, spojrzeniem żegnam rozświetlony Zamek – widzę muzykę, słyszę muzykę... I myślę, że teraz, kiedy nuty łańcuckich muzykaliów dostępne będą w bibliotece cyfrowej, ta muzyka zagości na salonach świata. I na pewno usłyszymy ją nie raz.

Bernadetta Kochman – nauczyciel, bibliotekarz, dziennikarz; redaktor naczelny „Gazety Łańcuckiej”

Zespół realizatorów projektu

Autor i koordynator projektu:

Beata Płoska

Kierownictwo muzyczne:

prof. Matthias Hermann

(Kamerata Krakowska)

Digitalizacja materiałów nutowych:

Jacek Wrzesiński

Reżyseria nagrań:

Piotr Grinholc

Igor Stepanov

Opieka naukowo-artystyczna oraz opracowanie krytyczne materiałów nutowych:

prof. Matthias Hermann

dr hab. Mirosław Płoski

Współpraca biblioteczna:

Tadeusz Baj

Skład komputerowy materiałów nutowych:

Matias Far

Michał Papara

Natalia Kolioko

Artykuły na temat kompozytorów i ich dzieł:

dr hab. Mirosław Płoski

prof. Matthias Hermann

Przekłady tekstów polskich na język obcy:

Xymena Pietraszek-Płatek (język angielski)

Ben Koschalka (język angielski)

Mirosław Wagner (język niemiecki)

Matthias Hermann (język niemiecki)

Ewa George (język niemiecki)

Przekłady z języka niemieckiego:

Mirosław Płoski

Opracowanie graficzne wydawnictw:

Ryszard Jachimczak

Michał Pieniążek

Redakcja podstrony internetowej Muzeum-

Zamku w Łąncucie na temat muzykaliów:

Mirosław Płoski

Realizacja serwisu internetowego:

Michał Pieniążek

Asystent koordynatora projektu:

Iwona Wernikowska

Sehr geehrte Damen und Herren,

hiermit überreichen wir Ihnen eine erste Reihe von Aufnahmen, die während unserer Arbeit an der Digitalisierung von Musikhandschriften und -drucken aus den Beständen der Bibliothek des Łańcouter Schlossmuseums realisiert wurden. Das Doppelalbum entstand im Rahmen des Forschungs- und Kunstprojekts „Łańcouter Musikalien“ und stellt den künstlerischen Teil dieses Vorhabens dar („Akustische Digitalisierung“ der Musikalien); der umfangreichere Hauptteil umfasste Dokumentations- und Archivierungsmaßnahmen.

Es ist erwähnenswert, dass die Schlossbibliothek in Łańcút ihre Musikbestände hauptsächlich der Fürstin Izabela Lubomirska, der Eigentümerin der Łańcouter Landgüter in der Hoch- und Spätphase der polnischen Aufklärung zu verdanken hat. Auf ihre Initiative hin wurde die ursprüngliche Festung – dem Geist der Zeit entsprechend – in eine Palastresidenz umgebaut, deren Räume mit zahlreichen Wer-

ken der europäischen Kunst gefüllt wurden. Zu den unschätzbaren Beständen des Schlossmuseums zählt neben den Gemälden, Skulpturen, antiken Vasen, kunsthandwerklichen Erzeugnissen und alten Musikinstrumenten auch eine einzigartige Sammlung von Notenmaterial, die für uns von besonderem Interesse ist.

Das Projekt „Digitalisierung von Musikalien aus den Beständen des Łańcouter Schlossmuseums“ wurde 2010 vom Verein Horizon (Krakau) unter fachlicher Mitwirkung unserer deutschen Partner und mit großem Engagement seitens des Museums selbst umgesetzt. Angesichts der Fülle an Material konzentrierten wir uns nahezu ausschließlich auf polnische und deutsche Musik (es kann davon ausgegangen werden, dass dies ein guter Ausgangspunkt für die Projektentwicklung in den kommenden Jahren sein wird). In Einzelfällen berücksichtigten wir auch Künstler anderer Nationalitäten, die entweder aus der pol-

nischen Tradition schöpften oder multinationale Wurzeln hatten. Diese scheinbare Abweichung vom allgemeinen Prinzip des Projekts sollte die starren Abgrenzungen lockern und den internationalen Charakter der Kunst, insbesondere der Musik, betonen. Somit unterstreichen wir das paneuropäische Profil der Łańcuster Musikbestände, die im Bewusstsein der Kulturgemeinschaft unseres Kontinents gesammelt wurden – lange bevor die Idee des vereinten Europa Realität wurde.

Das übergeordnete Ziel der im Jahr 2010 vorgenommenen Digitalisierung eines Teils der Łańcuster Musikbestände war es, die Notenaufzeichnungen in digitaler Form festzuhalten und somit ihre langfristige Aufbewahrung zu ermöglichen. Als einen ebenso wichtigen Aspekt der Digitalisierung ist die Verbreitung der Bestände zu betrachten; zu diesem Zweck werden die Partituren und Stimmen weiten Kreisen von Forschern und Interpreten in elektronischer Form zugänglich gemacht. Wir – Musiker und Interpreten – sehen es als unseren besonderen Auftrag an, diesen Werken den ihnen gebührenden Platz in den Konzertsälen wieder einzuräumen.

Wir erhoffen uns, dass die lebendige Wiedergabe ausgewählter Stücke auf unseren CDs („Digitalisierung“ der klanglichen Seite) dazu beitragen wird, dass die Łańcuster Notenmaterialien häufiger für künstlerische Zwecke benutzt werden.

Während wir all diese so wertvollen, aus der Vergessenheit geholten Werke auf CD einspielten und im Konzert vortrugen, hatten wir das Gefühl, einem historischen Augenblick beizuwohnen. Die von uns eingespielten Aufnahmen sind nämlich Unikate von Weltrang und die Werke, die im Programm unseres feierlichen Konzerts (vom 10. Oktober 2010) im Ballsaal des Schlosses standen, erklangen höchstwahrscheinlich zum ersten Mal seit etlichen Jahrzehnten.

Wir hoffen, dass es uns in nächster Zukunft möglich sein wird, unser Projekt fortzuführen. Die Speicherung einer großen Zahl von Bänden in digitaler Form sowie die begleitende phonographische Aufzeichnung ausgewählter Stücke stellt eine Aufgabe dar, die mindestens einige Jahre Arbeit sowie einen erheblichen finanziellen Aufwand erfordern wird. Die Mühe lohnt sich aber. Wir sind überzeugt, dass es uns gelingen wird, durch die kom-

plexe Digitalisierung der Łańcuter Musikalien zahlreiche wertvolle, bisher nicht aufgeführte Werke ins Leben zurückzurufen, und dass unsere diesbezüglichen Bemühungen sowohl von den polnischen und europäischen Kulturinstitutionen als auch von Privatsponsoren wohlwollend aufgenommen werden.

Als ein Verein, der Künstler und Kunstfreunde aus Polen und dem Ausland versammelt, möchten wir unsere hohe Zufriedenheit mit der Tatsache ausdrücken,

dass unser Digitalisierungsprojekt der Bibliotheksbestände des Łańcuter Schlossmuseums in Bezug auf die polnische und deutsche Musik einen Beitrag zur Erhaltung und zum Schutz eines Kulturerbes von europäischem Rang leistet, und dass es die künstlerische Aktivität im Kontext der Zugehörigkeit Polens zur Europäischen Union fördert.

Beata Płoska – Projektautorin
Verein Horizon, Krakau

Über das Projekt „Digitalisierung von Łańcuter Musikalien“

Das Projekt *Łańcuter Musikalien* wurde vom Musikveranstalter Horizon (Krakau) in Zusammenarbeit mit dem Schlossmuseum Łańcut vorbereitet und umgesetzt. Zwischen April und Dezember 2010 wurden groß angelegte Arbeiten zur Digitalisierung von Bibliotheksbeständen des Schlossmuseums im Bereich der polnischen und deutschen Musik durchgeführt. Die Dokumentation wurde von einer Reihe künstlerischer Veranstaltungen begleitet. Die Ziel-

setzung des Projekts folgt dem erklärten Willen des polnischen Kultur-Ministeriums, das sich die digitale Dokumentation von nationalen Bibliotheksbeständen und somit ihre Verbreitung und nachhaltig gesicherte Aufbewahrung zur Aufgabe gemacht hat.

Die Maßnahmen zur Digitalisierung und Verbreitung der Łańcuter Handschriften und Musikdrucke aus den Sammlungen der Familien Lubomirski und Potocki fanden sowohl auf archivarisch-dokumentarischer

als auch auf künstlerischer Ebene statt. Unter Mitwirkung polnischer und deutscher Solisten sowie der von Horizon betreuten Ensembles – Kamerata Krakowska unter Leitung von Prof. Matthias Hermann und das Horizon Ensemble – wurden im Rahmen des Projekts zwei CDs aufgenommen.

Das von „Horizon“ betreute Projekt *Łańcuter Musikalien* wurde im Februar 2010 vom Minister für Kultur und Nationales Erbe in die Förderung aufgenommen und erhielt eine Teilfinanzierung im Rahmen des Schwerpunktprogramms *Digitalisierung von Bibliotheksbeständen*; im März und April 2010 folgten weitere Zuschüsse –

seitens der Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit und der Stadt Łańcut. Außerdem beteiligten sich das Ministerium für Wissenschaft, Forschung und Kunst Baden-Württemberg sowie die Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Stuttgart an der Projektfinanzierung.

Die Leitung des Schlossmuseums Łańcut leistete wertvolle Hilfe bei der Umsetzung des Projekts – sie stellte die Bibliotheksbestände frei zur Verfügung und leistete fachliche und organisatorische Unterstützung.

Die Schirmherrschaft über das Projekt hat der Łańcuter Bürgermeister Stanisław Gwizdak übernommen.

Tadeusz Baj

Die Bibliothek von Łańcut

Die Potocki-Bibliothek in Łańcut zählt zu den wenigen nach dem 2. Weltkrieg erhaltenen Hausbibliotheken einer Magnatenfamilie.

Sie wurde im Jahre 1798 im Auftrag der damaligen Eigentümerin Łańcuts, der Fürstin Izabela Lubomirska aus dem Hause Czartoryski (1736–1816), der Witwe

des Hofmarschalls der polnischen Krone Stanisław Lubomirski (1720–1783), erbaut. Der mehrstöckige Bibliothekspavillon wurde von Christian Piotr Aigner entworfen. Der königliche Architekt entwarf ebenfalls die schönsten Räume des Palasts der Fürstin: den Ballsaal, den Großen Speisesaal und das Kleine Theater.

Von der einst umfangreichen Bibliothek der Fürstin sind heute nur wenige Bücher in Łańcut geblieben. Die meisten sind verloren; erhalten geblieben sind u. a. 18 mit Bucheignerszeichen der Fürstin versehene Frühdrucke sowie die Musiksammlung.

Ihre heutige Form erhielt die Bibliothek an der Wende vom 19. zum 20. Jh.; das Innere wurde von den Architekten Armand Bauqué und Albert Pio im englischen, spätviktorianischen Stil umgebaut. Die Bibliothek wurde damals mit bequemen englischen Möbeln aus dieser Zeit ausgestattet.

In den holzvertäfelten Schränken befinden sich heute 22.000 Bände. Dazu gehören Bücher über unterschiedliche Themen aus dem 19. und 20. Jh., Frühdrucke, neuzeitliche Handschriften, Kartografien, Zeitschriften und Grafiken. Zu den Schätzen der Potocki-Bibliothek gehören das *Inwentarz Księstwa koreckiego* (Inventar des Fürstentum Korzec) von 1813, Karol Mannekens Inkunabel *Formulae epistolarum* von 1491, die *Statuta Sigismundi Primi Poloniae Regis* von 1524, die *Kronika* (Chronik) Marcin Kromers von 1555 sowie der Atlas von Wilhelm und Jan Blaeu *Theatrum orbis terrarum sive Atlas novus*

aus den Jahren 1640–1655. Zu den Unikaten der Schlossbibliothek gehören die Adelszertifikate und die Urkunden des Ordens vom Goldenen Vlies, die den Łańcut-Eigentümern von Kaiser Franz I. verliehen worden waren.

Die wertvollste Abteilung der Bibliothek stellt die Musikaliensammlung dar, die von Izabela Lubomirska eingerichtet wurde. Izabela Lubomirska war eine vielseitige, musikalisch begabte Persönlichkeit und Kunstsammlerin. Sie veranstaltete in den Schlosssalons Konzerte, zu denen sie Künstler aus ganz Europa einlud. Die aus über 1500 Bänden bestehende Musikaliensammlung umfasst u. a. Manuskripte und handschriftliche Kopien von Partituren von Giovanni Battista Cimaroso, Giovanni Paisiello, Wolfgang Amadeus Mozart, Marcello Bernardini di Capua und Gioacchino Rossini.

Auf Grund einer Entscheidung des Ministeriums für Kultur und Kunst der Republik Polen ging die Sammlung der Łańcutter Schlossbibliothek 1998 in den Nationalen Bibliotheksbestand über.

Tadeusz Baj – Bibliothekswissenschaftler; Leiter der Bibliothek des Schlossmuseums in Łańcut

Perlen neu entdeckt

Seit fast zweihundert Jahren wurden diese Stücke nicht mehr gespielt. Seit zweihundert Jahren wurden die Noten von niemandem benutzt. Als sie endlich das Tageslicht erblickten, übertraf das Ergebnis alle Erwartungen. Nach dem Konzert im Ballsaal des Schlossmuseums Łańcut am Sonntag, den 10. Oktober 2010, das im Rahmen des Projekts „Łańcuter Musikalien“ von Horizon veranstaltet wurde, wollte der Beifall lange nicht verstummen.

Zunächst herrschten Stille und Erwartung. Schließlich ertönten Geigen, Cello, Klavier. Der große Spiegel über dem Marmorkamin ließ die Musiker und Instrumente noch zahlreicher erscheinen. Der Ballsaal – eines der schönsten Gemäcker des Łańcuter Schlosses – erglänzte in von Kristallkronleuchtern tausendfach widergespiegelten Lichtern.

Das Konzert begann mit dem Auftritt der zwei jungen Łańcuter Pianistinnen Julia Ulman und Agnieszka Kopeć. Polnische Musik. Vergangenheit und Gegenwart ge-

hen ineinander über. Mazurkas, Polonaisen, Lieder...

Dieselben Stücke, die die Fürstin Lubomirska einst gehört hatte. Die Noten sammelte sie in Łańcut. Brachte sie sie aus Krakau oder aus Warschau, aus Wien oder aus Paris mit? Eine außergewöhnliche Frau! Welch ein Musikgeschmack! Schließlich holte sie Marcello Bernardini di Capua nach Łańcut und machte ihn zum Hofkomponisten, der für das musikalische Leben der Residenz sorgte.

Lewandowskis Mazurka, Lipińskis und Wrońskis Polonaisen, Miroslaw Herbowski am Klavier. Und die Töne strömen...

Diese Musik hat etwas Magisches an sich. Es ist nicht verwunderlich, dass die Łańcuter Sammlung nicht nur mich bezauberte. Ich weiß aus den Erzählungen des Leiters der Museumsbibliothek Tadeusz Baj, dass manche dieser Stücke vor

vielen Jahren, während des im Mai stattfindenden Łańcuster Musikfestivals sowie während der internationalen Zenon-Brzewski-Musiksommerkurse in Łańcut gespielt wurden. Dies waren aber lediglich einzelne Stücke.

Manchmal beginnen gute Sachen zufällig. Vor über einem Dutzend Jahren suchten die Flötistin Ewa Bocian und die Harfenistin Joanna Supranowicz während eines Spaziergangs im Łańcuster Park nach Inspiration. Sie fanden sie auch. Bald traten sie in der Rzeszower Philharmonie auf und spielten dabei u. a. die Werke von Krumpholz nach den Noten aus Łańcut.

Die Stücke für Harfe gefielen so sehr, dass sie den Gästen des Grafen Stanisław Potocki und seiner Frau Gräfin Rosa Larco de la Fuente Potocka präsentiert wurden. Aristokraten aus Europa und aller Welt hörten das Konzert während des Treffens der Familie Potocki und deren Freunde im Schloss Łańcut im Sommer 2009. Die Schönheit der Musik wurde durch die einzigartige Innenausstattung des Palast-Theaters und die originalen, vornehmen Damentoiletten zusätzlich gesteigert.

Während Anna Krawczyk im Duett mit Przemysław Winnicki Lieder von Madejski, Lubomirski und Troszel vorträgt, strömen die Töne, strömen die Gedanken...

Der Ballsaal hat schon viele Töne gehört. Könnten die in Stuck gearbeiteten Greife sprechen, würden sie so manche musikalische Geschichte dieses Ortes erzählen... Die Greife werden kein Wort sagen, ich erinnere mich aber an den heißen Juli 2006 und die Wissenschaftliche Konferenz „Musik in der europäischen Kultur“. Anna Wiślińska, damals Doktorantin der Jagiellonen-Universität, begeisterte die Zuhörer mit einem Vortrag, in dem die in der Schlossbibliothek befindliche Musiksammlung der Fürstin Izabela Lubomirska aus dem Hause Czartoryski wieder auflebte. Seit dieser Zeit wurde über die Łańcuster Musikalien mehr gesprochen und geschrieben.

Wer das Schloss Łańcut einmal besucht hat, möchte immer wieder hierher kommen. Kaum ein Jahr später (September 2007) kamen Musikwissenschaftler und Musikbibliothekare aus ganz Polen zur Konferenz „Europäische Musikkultur in den

polnischen Bibliotheken und Archiven" nach Łańcut. Jolanta Byczkowska-Sztaba (Nationalbibliothek, Warschau) stellte die Łańcuter Musikalien im Lichte neuer Forschungen dar, und Hubert Wojno (Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität, Warschau) erzählte über die Werke des italienischen Komponisten Domenico Cimarosa aus der Łańcuter Sammlung. Und wieder erklang die Musik, als das Streichquartett „Prima Vista“, anlässlich des 250. Geburtsjahres des Komponisten Ignaz Joseph Pleyel, abends im Ballsaal seine Werke spielte. Man hatte Lust, die Augen zu schließen und sich im Tanz zu drehen; den am Gewölbe des Ballsaales gemalten heiteren Himmel über dem Kopf und die jahrhundertalten, mit Intarsien geschmückten Holzfußböden unter den Füßen.

An Izabela Lubomirska und die Konzerte aus der Zeit vor zwei Jahrhunderten erinnern sich nicht nur die Kristallkronleuchter, Kamine und Spiegel. Auch die Henryk-Lubomirski-Marmorskulptur von Antonio Canova erinnert sich. Hier ist alles von Musik durchdrungen. Im Repräsentationsappartement steht das Giraffenklavier aus Wien. Im Boucher-Salon erinnert die

mit Lack und chinesischen Motiven verzierte Harfe aus Paris an die musikalische Vergangenheit dieses Ortes. Und im Turmkabinett, der als die Kleine Bibliothek bezeichnet wird, kann man wohl in seiner Fantasie Rossini und Bernardini oder vielleicht sogar Mozart hören, dessen Werke bei der Musikalienausstellung im Rahmen des Łańcuter Musikfestivals im Mai 2006 zu sehen waren.

Im zweiten Konzerteil tragen die Musiker der Kamerata Krakowska unbekannte Werke von Naumann, Arnold, Kreutzer und Elsner vor. Am Dirigentenpult steht Matthias Hermann – Gründer des Ensembles, Professor der Stuttgarter Musikhochschule. Als Solist im Cellokonzert tritt der in Stuttgart lebende, begabte Künstler russischer Abstammung – Lev Sivkov auf.

Aber vor gar nicht langer Zeit wurden in diesem Raum andere Werke aus der Łańcuter Sammlung gespielt und gesungen; damals begann Grzegorz Oliwa (Universität Rzeszów) sich für sie zu interessieren. Seitdem nahm er zwei CDs mit diesen Werken auf (2007 und 2010). Die

erste CD bezaubert zunächst mit Bernardinis Ouvertüren und Sinfonien, um dann mit Haydns und Reutters Messen die Stimmung umschlagen zu lassen. Die andere CD verführt mit Krumpholz' Harfen-, Contis Violine- und Zumsteegs Cellokonzert.

Das Konzert klingt aus. Es war eine einzigartige Reise in die Zeit der Fürstin Izabela Lubomirska. Es war ein außergewöhnliches Gefühl, die Werke aus ihrer Epoche in den Schlossgemächern zu hören, die sie nach ihrem Geschmack gestaltet und in denen sie lange Jahre gelebt hat.

Beifall, Danksagungen, Blumen...

Und die Ankündigung, dass es nicht das Ende, sondern der Anfang war. Der Anfang groß angelegter Maßnahmen, echte Perlen der Musikgeschichte dem Publikum

wieder zugänglich zu machen. Wie gut, dass Beata Płoska, Vorsitzende von Horizon (Krakau) vor einigen Monaten nach Łańcut kam.

Draußen ist es Nacht. Ich gehe in die Dunkelheit hinaus. Ich spüre die durchdringende Kälte des späten Abends. Auf der Schlossbrücke wende ich mich noch einmal um und nehme Abschied von dem hell erleuchteten Schloss – ich sehe die Musik, höre die Musik... Und ich denke, dass diese Musik jetzt, wenn die Noten der Łańcuter Musikalien in einer digitalen Bibliothek verfügbar sein werden, bald ihren Weg in die Salons der Welt findet. Und wir werden sie sicherlich noch häufig hören können.

Bernadetta Kochman – Lehrerin, Bibliothekarin, Journalistin; Chefredakteurin der „Gazeta Łańcucka“ (Łańcuter Zeitung)

Übersetzung: Miroslaw Wagner / Matthias Hermann

Projektteam

Idee, Koordination und Leitung:

Beata Płoska

Musikalische Leitung:

Prof. Matthias Hermann

(Kamerata Krakowska)

Digitale Archivierung:

Jacek Wrzesiński

Tonmeister:

Piotr Grinholc

Igor Stepanov

Künstlerisch-wissenschaftliche Beratung

und kritischer Bericht:

Prof. Matthias Hermann

dr hab. Mirosław Płoski

Bibliothekarische Mitarbeit:

Tadeusz Baj

Digitaler Notensatz:

Matias Far

Michał Papara

Natalia Kolioko

Texte zu den Komponisten und ihren Werken:

dr hab. Mirosław Płoski

Prof. Matthias Hermann

Übersetzungen:

Xymena Pietraszek-Płatek (Englisch)

Ben Koschalka (Englisch)

Mirosław Wagner (Deutsch)

Matthias Hermann (Deutsch)

Ewa George (Deutsch)

Übersetzung aus dem Deutschen:

Mirosław Płoski

Graphik, Layout:

Ryszard Jachimczak

Michał Pieniążek

Redaktion der Internetseite mit Informa-

tionen über die Łańcuster Musikalien:

Mirosław Płoski

Internetseite, Webdesign:

Michał Pieniążek

Projektassistenz:

Iwona Wernikowska

Ladies and Gentlemen,

We are handing you the first collection of recordings that we have made during our work on the digitalisation of manuscripts and printed music from the library of the Castle Museum in Łańcut. The double album was made as a part of the scientific-artistic project entitled “Łańcut Musicalia” and is the artistic part of this undertaking (the “sound digitalisation” of musical works), in addition to the more elaborate, essential part of documentation and archiving.

It is noteworthy that the library of the Łańcut Castle owes its collection mainly to Princess Izabela Lubomirska, the owner of the Łańcut estate during the rise and fall of the Polish Enlightenment. On her initiative the original castle-fortress was rebuilt – in the spirit of the era – as a palatial residence, and its interiors filled with numerous works of European art. To the priceless collections of the Castle Museum – paintings, sculptures, antique vases, crafts and old musical instruments – belongs a unique collection of sheet music,

which is the subject of our interest.

The project of the digitalisation of musical works from the collections of the Łańcut Castle Museum was completed in 2010 by the Horizon Art Society in Krakow, with essential cooperation from our German partners and a great commitment on the part of the Museum. Because of the vast amount of material, we concentrated nearly exclusively on Polish and German music (we predict that this is a good starting point for the development of the project in subsequent years). In individual cases, we also turned our attention to composers of other nationalities that were drawing on Polish traditions or had multinational roots. This apparent deviation from the general objectives of the project was to loosen rigid divisions and emphasise the transnational dimension of art – especially music. In this way, we highlight the pan-European profile of the Łańcut musical collection, possessing a sense of the cultural community of our

continent long before the embodiment of the idea of a united Europe.

The overarching goal of the 2010 digitalisation of the Łańcut music collections was their preservation in digital form, thus creating conditions for safe long-term storage. An equally important aspect of digitising the collections should be their propagation, which involves making the electronic recordings of scores and individual parts available to wide circles of researchers and practitioners. For us – as performing musicians – the mission of restoring the works to their rightful place in concert halls is especially important. We expect that the live presentation (“digitalisation” of sound) of selected works available on our CDs will help to increase the use of Łańcut sheet music for artistic purposes.

During the recording and performance of all of these extremely valuable, revived works, we felt that we were participating in a historic moment. Our recordings are unique in the world, and the compositions, which were included in the gala concert in the Castle Ballroom (10 October 2010), were probably heard for the first time in many decades.

We hope that in the near future we will be able to continue our project. The digitalisation of a vast number of volumes as well as the accompanying recording of selected works is a task that will require at least several years of work and considerable financial investment. But it is an effort worth taking. We believe that thanks to the comprehensive digitalisation of the Łańcut musical pieces we can bring to life many valuable, yet unplayed works, and our efforts in this area will meet with positive responses from Polish and European cultural institutions and private sponsors.

As a society whose members are artists and art lovers associated with artistic circles in Poland and abroad, we express our deep satisfaction that the project we have undertaken of the digitalisation of the Łańcut Castle Museum library collection of Polish and German music promotes the preservation and protection of cultural heritage with a decidedly European significance, as well as the development of artistic activities in the context of Polish cooperation with the European Union.

Beata Płoska – project director, Horizon Art Society

About the Łańcut music materials digitalisation project

The *Łańcut Musicalia* scientific and artistic project has been prepared and completed by the Horizon Art Society (based in Krakow) in cooperation with the Castle Museum in Łańcut. From April to December 2010, extensive work was carried out consisting in digitalization of the collection of Polish and German music held at the Castle Museum Library, complemented by a series of artistic events. The aims of the project are in line with the programme of the Ministry of Culture and National Heritage to digitally preserve Poland's library resources, and hence to popularise and safely archive them for a long time.

The digitalisation and popularisation of the Łańcut manuscripts and musical prints from the Lubomirskis' and the Potockis' collections involved their archiving as well as recording and organising accompanying artistic events. As part of the project, two albums were recorded with Polish and German soloists, and instrumental ensembles operating under the aegis of the Society –

the Kamerata Krakowska Chamber Orchestra, under the baton of Professor Matthias Hermann, and the Horizon Ensemble.

In February 2010, the *Łańcut Musicalia* project, supported by the Horizon Art Society, received approval and a grant from the Ministry of Culture and National Heritage as part of the *Digitalisation of library resources* priority programme, and in March and April 2010, further grants from the Polish and German Cooperation Foundation and the Łańcut Municipality. The project was also co-financed by the Ministry of Science and Art of Baden-Württemberg and the State Higher School of Music (Hochschule für Musik und Darstellende Kunst) of Stuttgart.

The Director of the Castle Museum in Łańcut offered extensive assistance for the project by providing broad access to the library resources as well as support in terms of both content and organisation.

The project was held under the honorary patronage of Mayor of the City of Łańcut Stanisław Gwizdak.

Tadeusz Baj

The Łańcut Library

The Potockis' Library in Łańcut is one of the few home libraries owned by an aristocratic family that survived after the Second World War.

It was built in 1798, commissioned by the then owner of Łańcut, Princess Izabela Lubomirska née Czartoryska (1736–1816), the widow of Grand Marshal of the Crown Stanisław Lubomirski (1720–1783). The single-storey library pavilion was designed by the royal architect Christian Piotr Aigner, who also planned the most splendid interiors of Princess Lubomirska's palace: the Ballroom, the Grand Dining Hall and the Little Theatre.

Few books have been preserved from the extensive library. The collection was dispersed; among the items that have survived are eighteen antique books with Princess Lubomirska's mark of ownership and the music collection.

The library acquired the appearance it has today at the turn of the 20th century, its interior being rebuilt in the English late-Victorian style by two architects, Armand

Bauqué and Albert Pio. It was furnished with comfortable English furniture from the same period.

The boiserie-panelled shelves hold around 22,000 volumes and the collection includes 19th- and 20th-century books on various subjects, antique books, modern manuscripts, cartography, magazines, and prints. Among its treasures, the Potockis' Library boasts among others: *Inwentarz Księstwa Koreckiego* (Inventory of the Korcecki Estates) of 1813, Karol Manneken's incunabulum *Formulae epistolarum* of 1491, *Statuta Sigismundi Primi Poloniae Regis* of 1524, Marcin Kromer's *Kronika* (Chronicle) of 1555, and Willem and Jan Blaeu's atlas *Theatrum orbis terrarum sive Atlas novus* from the years 1640–1655. Of unique value are the certificates of nobility and diplomas of the Order of the Golden Fleece, awarded to the owners of Łańcut by Emperor Franz Joseph I.

The music collection – the most precious section of the library – was started by Izabela Lubomirska née Czartoryska –

a person of versatile interests and musical talent, and an art collector. She organized concerts in the salons of the Łańcut Palace, to which she invited artists from around Europe. The 1,500-plus-volume collection of music materials includes, inter alia, autographs and handwritten copies of the scores of operas by Giovanni Battista Cimadoro, Giovanni Paisiello, Wolfgang Amadeus Mozart, Marcello

Bernardini di Capua, and Gioacchino Rossini.

Since 1998, based on the decision of the Ministry of Culture and Art of the Republic of Poland, the collection of the Połockis' Łańcut Library has been part of the national library resource.

Tadeusz Baj – library science specialist; head of the Łańcut Castle Museum Library

Bernadetta Kochman

Rediscovered Pearls

For nearly two hundred years these works were not performed. For two hundred years, the sheet music remained unplayed. And when it finally saw the light of day, all expectations were surpassed. The echoes of applause rang on and on following a concert on Sunday, 10 October 2010 in the Ballroom of the Łańcut Castle, promoting the "Łańcut Musicalia" project of the Horizon Art Society.

First there was silence and anticipation. Then finally, the sounds of violins, cellos

and the piano began to flow. With the hall's huge mirror, situated above the marble fireplace, the number of musicians and instruments seemed to be greater than in reality. The ballroom – one of the most beautiful interiors of the Łańcut Castle – was lit with thousands of lights reflecting in its crystal chandeliers.

The concert begins with young Łańcut pianists Julia Ulman and Agnieszka Kopeć. Polish music; the past intertwining with the present; mazurkas, polonaises, songs...

The same ones, which Princess Lubomirska (the wife of Stanisław Lubomirski, the Grand Marshal of the Crown) had listened to. She had gathered the sheets of music in Łańcut. Had she brought them from Krakow or from Warsaw? From Vienna or from Paris? What an amazing woman! She had such taste! In the end, it was she who had brought Marcello Bernardini di Capua to Łańcut and made him the court composer, responsible for the musical life of the residence.

Lewandowski's mazurka, Lipiński's and Wroński's polonaises, with Mirosław Herbowski at the piano. And the sounds flow...

This music contains something magical. It's no surprise, then, that I'm not the only one enchanted by the Łańcut collection. I remember the stories told by the director of the museum's library, Tadeusz Baj, that many years ago individual pieces had been performed during the May Festival of Music in Łańcut, and also during the summertime Zenon Brzewski International Music Courses in Łańcut. But these were only individual pieces.

Sometimes good things begin by acci-

dent. A dozen years ago, flutist Ewa Bocian and harpist Joanna Supranowicz were walking around a park in Łańcut, seeking inspiration. They found it. Shortly thereafter, they performed in the Rzeszów Philharmonic, playing works by, amongst others, Krumpholz from the Łańcut sheet music.

The pieces for harp were so well received that they were presented to guests of Count Stanisław Potocki and his wife, Countess Rosa Larco de la Fuente Potocka. The European and world aristocracy heard the concert during a meeting of the Potocki family and their friends in the Łańcut Castle in the summer of 2009. The beauty of the music was additionally accentuated by the uniqueness of the interior of the palace theatre and the original and elegant gowns of the ladies.

When Anna Krawczyk, in a duet with Przemysław Winnicki, present songs by Madejski, Lubomirski and Troszel, both sounds and thoughts flow...

The Ballroom's walls remember many sounds. Were the griffins from the stucco able to talk, they would relate many complicated musical histories of this place...

The griffins won't say a thing, but I remember several days in July 2006 during a very hot summer and a conference entitled "Music in European Culture". Anna Wiślińska, then a doctoral student of the Jagiellonian University, delighted the audience with her performance, which revived the musical collection of Princess Izabela Lubomirska née Czartoryska gathered in the castle library. From that moment, Łańcut music became a more popular topic of conversation and writing.

Anyone who visits Łańcut Castle once yearns to return. Barely a year later (September 2007), during a conference entitled "European Musical Culture in Polish Libraries and Archives", musicologists and music librarians from across Poland came to Łańcut. Jolanta Byczkowska-Sztaba (National Library, Warsaw) showed Łańcut music in the light of new research, while Hubert Wojno (Cardinal Stefan Wyszyński University, Warsaw) highlighted the works of Italian composer Domenico Cimarosa in the Łańcut collections. And once again the music flowed, when in the evening the Prima Vista string quartet performed compositions by Ignaz Joseph Pleyel in the

year of the 250th anniversary of his birth in the ballroom. An overwhelming desire to close your eyes and swirl in a dance took over, thanks to the clear blue sky painted on the ceiling of the ballroom overhead, and wheel motifs inlaid underfoot in the ancient wooden intarsia floors.

Chandeliers, fireplaces and mirrors are not the only reminders of Izabela Lubomirska and the concerts that took place over two centuries ago in Łańcut. The marble statue of Henryk Lubomirski, carved by Antonio Canova, is another. Here, everything is imbued with music. In the Parade Apartment stands a giraffe-piano, imported from Vienna. In Boucher's salon, a harp, decorated with lacquer and Chinese motifs, brought from Paris, recalls the musical past of the venue. And in the tower there's the study called the Little Library, where you can probably hear Rossini and Bernardini in your imagination – perhaps even Mozart, whose works could be seen at the musical exhibition during the Music Festival in Łańcut in May 2006.

In the second part of the promotional concert, the musicians of Kamerata Kra-

kowska introduce unknown works by Naumann, Arnold, Kreutzer and Elsner. In the conductor's spot is Matthias Hermann – the ensemble's founder and professor at the Stuttgart Academy of Music. The soloist for the cello concerto is Lev Sivkov, a talented artist of Russian origin, residing in Stuttgart.

Not too long ago, other works from the Łańcut collection were played and sung here when Grzegorz Oliwa (Rzeszów University) took an interest in them. To this day he has recorded two albums with these works (in 2007 and 2010). The first initially enchants with the sounds of Bernardino's overtures and symphonies, only to later change the mood with Haydn and Reutter's masses. The second seduces with concertos: Krumpholz's for harp, Conti's for violin and Zumsteeg's for cello.

The promotional concert is nearing its end. It has been an incredible journey back to the time of Princess Izabela Lubomirska. The awareness that we have

been listening to works from her era, in this castle, which she had shaped according to her taste, in which she spent so many years of her life, has been amazing.

Applause, giving thanks, flowers...

And the announcement that it is the beginning, not the end – the beginning of extensive labour, with the goal of restoring these true gems of musical history to the public. How wonderful that Beata Płoska, president of the Horizon Art Society in Krakow, found herself in Łańcut a few months ago.

Outside it's dark. I step out into the darkness. A late evening chill covers me. I walk over the castle bridge. With a look back, I say goodbye to the lit up castle – I can see music, hear music... and I think that now, when the notes of the Łańcut musical works will be available in a digital library, this music will visit the salons of the world. And we will certainly hear it many times.

Bernadetta Kochman – a teacher, librarian, journalist, editor-in-chief of *Gazeta Łańcucka*

*Translated by Xymena Pietraszek-Plątek
Proofread by Ben Koschalka*

Project team

Project director:

Beata Płoska

Music director:

Prof. Matthias Hermann (Kamerata
Krakowska Chamber Orchestra)

Digital archiving of sheet music:

Jacek Wrześniński

Recording engineers:

Piotr Grinholc
Igor Stepanov

Academic and artistic supervision and
sheet music critique:

Prof. Matthias Hermann
dr hab. Mirosław Płoski

Library cooperation:

Tadeusz Baj

Computer typesetting of sheet music:

Matias Far
Michał Papara
Natalia Koliko

Articles on composers and their works:

dr hab. Mirosław Płoski
Prof. Matthias Hermann

Translation from Polish:

Xymena Pietraszek-Płatek (English)
Ben Koschalka (English)
Mirosław Wagner (German)
Matthias Hermann (German)
Ewa George (German)

Translation from German:

Mirosław Płoski

Graphic design of publications:

Ryszard Jachimczak
Michał Pieniążek

Editing of the Internet subsite about the
Łańcut music materials:

Mirosław Płoski

Website architecture:

Michał Pieniążek

Assistant of the project director:

Iwona Wernikowska

Sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

*Wydano z finansowym wsparciem Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej
Herausgegeben mit finanzieller Unterstützung der Stiftung für deutsch-polnische
Zusammenarbeit*

*Stowarzyszenie Artystyczne Horizon składa serdeczne podziękowania Burmistrzowi
Miasta Łańcuta Panu Stanisławowi Gwizdakowi za objęcie patronatem projektu
„Muzykalia łańcuckie” oraz wielkie zaangażowanie na rzecz promocji idei digitalizacji
biblioteki nutowej Muzeum-Zamku w Łańcucie.*

*Specjalne podziękowania dla Dyrektora Muzeum-Zamku w Łańcucie Pana Wita Karola
Wojtowicza za życzliwość i pomoc organizacyjną przy realizacji projektu*

Redakcja / Bookletredaktion / Booklet editor: Mirosław Płoski
Projekt okładki / Covergestaltung / Cover: Ryszard Jachimczak

© © Stowarzyszenie Artystyczne Horizon / Horizon Art Society

Kraków 2010

www.horizon.art.pl

Wszystkie prawa zastrzeżone / All rights reserved

Patronat medialny / Medienpartner / Media partners:

Sponsorzy / Sponsoren / Sponsors:

Stowarzyszenie Artystyczne Horizon
www.horizon.art.pl

Muzeum-Zamek w Łąncucie
www.zamek-lancut.pl .

Muzykalia Łąncuckie
www.zamek-lancut.pl/muzykalia

Łąncuter Musikalien
www.de.zamek-lancut.pl/muzykalia

Łąncut Musicalia
www.en.zamek-lancut.pl/muzykalia

